

Zijn windmolens wel links?

Draait hij wel linksom..?

ANP

Draaijer wil niets forceren...

ANP

Samsom: waarom die centen..?

Guus Dubbelman / Vk

We investeren 18 miljard in wind, terwijl de verzorgingstehuizen dicht moeten.

Zijn windmolens wel links? Dat is de vraag van prof. dr. ir. Frans Sluijter, een van de elf dwaze wetenschappers die zich tegen het Energieakkoord keerden. Hij wierp de kwestie al drie jaar geleden op, in het blad S & D. Is windenergie doelmatig en hoe duurzaam is duurzaam eigenlijk, vroeg hij zich af. Goede vragen, vooral nu er 18 miljard op de rol staat voor vergroening, terwijl de Rijksfinanciën echt beginnen te prangen, en dat in de week dat Groningen moet worden gecompenseerd voor het gasleed.

Frans Sluijter zit in januari op een Zwitserse berg en kan alleen worden gebeld. Hij is emeritus hoogleraar theoretische natuurkunde en 'kan dus een beetje rekenen'. Hij is al een halve eeuw lid van de Partij van de Arbeid en diende de FNV van advies op het gebied van pensioenen. Onlangs sprak hij het FNV-parlement toe over het Energieakkoord dat ook door de vakbeweging is omarmd. Hij zegt: 'Wat weet de onderhandelaarster van de FNV nou van windenergie? De vakbeweging is tevreden gesteld met een paar duizend banen. Maar daar schieten we niks mee op. Windenergie is allesbehalve efficiënt, zeer duur en de verbetering van het klimaat is marginaal.'

Wat kost het Energieakkoord, wat levert het op? Dat is niet eenvoudig. Even ter herinnering, veertig organisaties, waaronder de FNV maar ook de ANWB en de Bovag hebben zich achter het voornemen geschaard om de komende jaren 18 miljard subsidie in (voornamelijk) windenergie te steken. Daarvoor krijgen we 3 procent extra duurzame energie

terug, dankzij driemaal zo veel windmolens op land, en op de Noordzee in de woorden van SER-voorzitter Wiebe Draaijer, net zoveel windmolens als nu in alle wereldzeeën bij elkaar. In het energieakkoord staat dat de steun van de bevolking daarbij wel nodig is. 'Het geforceerd doorzetten van projecten werkt contraproductief.'

Vandaar misschien dat de kosten zo verstopt zijn. Die 18 miljard subsidie staat nergens, kwam pas tevoorschijn toen minister Kamp antwoord moest geven op Kamervragen. In het Energieakkoord is sprake van een 'investeringsimpuls', de minister had het ook wel over een 'verplichtingenbudget'. De suggestie is dat windenergie heel goed commercieel uit te baten is, afgezien van wat in het akkoord een 'onrendabele top' heet. Interessant, alsof er een rendabel en een onrendabel deel is aan windenergie. Dat lijkt me een rookgordijn, net als het idee dat een subsidie wat anders is dan een vergoeding achteraf per geleverd kilowattuur. Vooraf of achteraf: die 18 miljard zijn een bijdrage aan een industrie die van zichzelf niet uit kan. En voor wie het nog niet gelooft: de Europese Commissie overweegt volgende week de nog strengere doelen voor hernieuwde energie voor het jaar 2030 te schrappen, aangezien Europa vanwege de groene stroom heel veel duurder dreigt te worden dan de VS.

Waar het op neerkomt, is dat de enorme kosten van het Energieakkoord handig buiten de begroting zijn gehouden en dus ook buiten het publieke debat. De betreffende regeling heet SDE+, stimulering duurzame energie, en die betaalt u via de rekening voor gas en licht. Nu zal het nog niet veel zijn, maar het gaat gezwind oplopen en Nuon en Eneco dienen zo als Belastingdienst.

Na veel cijferen en bellen hou ik de extra kosten conservatief op 200 euro per huishouden per jaar vanwege de investeringen in groene stroom. De elf dwaze wetenschappers kwamen uit op minimaal 375 euro extra, na extrapolatie van de recente aanbesteding van het Gemini-windpark be-noorden de Wadden. Die SDE+-regeling bestaat al langer, en op basis daarvan berekende collega Michael Persson een paar jaar geleden al eens dat groene stroom per jaar honderden euro's meer zou kosten. Dat kwam hem op een boos telefoontje van Diederik Samsom te staan: waarom zoveel nadruk op die centen?

Wel, bijvoorbeeld omdat ze het in Duitsland nu al hebben over een 'kosten-tsunami'? Of omdat de lage inkomens relatief meer betalen, aangezien je via de energierekening niet aan inkomenspolitiek kunt doen?

Zo kom ik terug bij professor Frans Sluijter, langjarig lid van de PvdA. Hij vindt dat links voor gerechtigheid hoort te zijn, en voor geluk voor de velen. Hij kan de linkse obsessie met windmolens niet begrijpen. In S & D schreef hij: 'Links doet zichzelf de das om door aan te dringen op de besteding van enorme sommen aan inefficiënte doelen, daarmee zichzelf de mogelijkheid ontnemend om de traditionele doelen te verwezenlijken en het gevaar lopend reeds bereikte doelen te verspelen.'

We zijn drie jaar verder en de kwestie die Sluijter opwierp is acuut. De sociale zekerheid wordt onder leiding van Partij van de Arbeid en VVD danig afgeslankt, sommigen zeggen ontmanteld. Vroeger vonden ze bij de VVD dat windmolens draaien op subsidie. Maar ook daar is het tegenwoordig verboden om in verband met de bezuinigingen op de verzorgingsstaat, te wijzen naar de royale uitgaven voor groene stroom. Er zijn ruige dingen op til. Verzorgingstehuizen sluiten en niemand weet wat er moet gebeuren met het groeiende leger

dementerende bejaarden. Het geld is gewoon schoon op.

En ondertussen wordt er een 'investeringsimpuls' van 18 miljard gereserveerd, voor een oplossing waarvan niet duidelijk is of het wel een oplossing is. Ik kan er met mijn pet niet bij en ik ben niet de enige. Het CPB schreef onlangs een verstandig advies over de voorgenomen verdrievoudiging van het aantal windmolens op land. Dat advies luidde, ook in verband met de vernietiging van het landschap: zullen we eens beginnen met vijf jaar uitstel?

Martin Sommer is politiek commentator van de Volkskrant.